

Flexibilisering met de kleine f en de GROTE F

1. Waar komt de behoefte aan maatwerk en flexibilisering eigenlijk vandaan?

Allereerst vanuit het competentiegericht onderwijs:

- Praktijk staat centraal (sturen op competenties, kerntaken en werkprocessen). Kennis- en vaardigheden worden zoveel mogelijk geïntegreerd aangeboden .
- Deelnemer staat centraal: sturing op leerwensen en – behoeften, kenmerken, leerstijlen enz.

Ten tweede is er de behoefte het onderwijs efficiënter te willen organiseren. Denk aan flexibel en breed inzetbare docenten en lesruimten, mobiel internet, roosteren in blokken i.p.v. in uren enz., vooral dus een efficiëntere bedrijfsvoering.

Tenslotte is er veel vraag naar vrijstellingen en /of versnelling met name bij de BBL, waar de terugkomdagen verlengd zijn door een groter lesaanbod ten gevolge van de vereiste aandacht voor taal- en rekenen. (i.i.v.o. 2011-2012: 120 klokuren= 160 lesuren van 45 minuten per jaar)

Samengevat: effectiever en efficiënter onderwijs

2. Flexibilisering met de kleine f

Flexibiliseren met de kleine f

Bij deze vorm ligt de nadruk op het verhogen van de effectiviteit van het leerproces. Centraal staan verschillen tussen deelnemers in wat en hoe zij willen leren (voorkeuren, leerstijlen, belangstelling, interesses). Methodisch-didactische differentiaties vinden plaats binnen een opleidingstraject dat toewerkt naar eenzelfde kwalificatieniveau. Ze krijgen vorm in het bieden van methodisch-didactische keuzemogelijkheden aan deelnemers. Je kunt denken aan:

- Selecteren van opdrachten/taken waar een student aan toe is en waarvan hij optimaal profijt kan hebben; didactisch differentiëren (rekening houden met verschillen in leerstijlen, interesses enzovoort).
- Aanbieden (ontwikkelen) van zelfwerkzaamheidstaken voor facultatief (individueel of in subgroepen) te volgen programmaonderdelen.
- Stimuleren van een zelfstandige leerhouding bij studenten
- Inzet van ICT als kennis- en informatiebron en – leermiddel, als begeleiding (skypen)

Doorgaans wordt dan **binnen het onderwijsproduct** maatwerk geboden aan deelnemers. Onder onderwijsproduct wordt hier verstaan: een aantal samenhangende onderwijsactiviteiten die samen een eenheid vormen in tijd en ruimte (lesuur, blok, dagdeel...) Binnen dit onderwijsproduct plant en faciliteert de docent of het docententeam op het gewenste moment onderwijs- en leeractiviteiten. De flexibilisering die dit mogelijk maakt noemen we **flexibilisering met de kleine f** , omdat de impact op organiseerbaarheid en logistiek relatief kleiner is. Daarentegen doet deze vorm van flexibilisering wel een veel groter beroep op de deskundigheid van docenten (team) om te kunnen differentiëren (flexibiliseren) en op de didactische inzet van ICT (e-magazijn).

Onderwijsmodellen

Kiezen van een onderwijsmodel

De vraag is nu welk onderwijsmodel geschikt zou zijn om het Nederlands aan te bieden. Nederlands maakt onderdeel uit van het competentiegerichte onderwijs, dus de wijze waarop het Nederlands wordt aangeboden, zal moeten passen in het CGO. Er zal moeten worden aangesloten bij de opbouw in de integrale lijn en tegelijkertijd dient er ruimte te zijn in het onderwijsmodel voor de niveauverschillen van de studenten. Er zal voor een student gelegenheid moeten zijn om aan eigen leerdoelen te werken. Tegelijkertijd is het wel van belang om groepscohesie te behouden en dit betekent dat er ook voldoende groepsmomenten moeten zijn. Het model moet de docent bovendien de gelegenheid geven om een goed overzicht te behouden van de taalontwikkeling van de individuele studenten. Er zijn een aantal modellen die aan een of meerdere van deze eisen voldoen.

Schema Onderwijsmodellen

	Circuitmodel (kan ook virtueel)	Sandwichmodel	Cafetariamodel
Kenmerken	<p>Er is een ruimte ingericht met hoeken en een grote verscheidenheid aan leermateriaal dat prikkelt tot activiteiten.</p> <p>Er wordt rekening gehouden met verschillen in begaafdheid tempo en interesse.</p> <p>Voortdurende diagnose en remediering.</p> <p>Ontkoppeling van cursusduur en leerstofpakket ; veel zelfin - struerend lesmateriaal.</p> <p>De studenten oefenen in de hoeken aan specifieke kennis en vaardigheden.</p> <p>Men kan kiezen voor een stappencircuit met een vaste cursorische volgorde en/of een doelencircuit met materiaal voor verschillende doelen.</p> <p>Instructie kan plenair of in groepjes, individueel of via instructiekaarten.</p> <p>Bij taalonderwijs kan je denken aan hoeken voor lezen en luisteren en schrijven met computers en oefenmateriaal en speciale hoekjes voor spreken.</p>	<p>Gezamenlijke start met de docent en dan gaan de studenten werken aan taken, individueel of in groepjes. Tenslotte wordt er weer centraal afgesloten.</p> <p>De docent gebruikt de groepsmomenten om instructie te geven en opdrachten te geven.</p> <p>De docent heeft een overzicht van wat in de groepjes gebeurt, geeft feedback en instructie en kan dus bepalen welke onderwerpen voor de hele groep van belang zijn.</p>	<p>De studenten kunnen zich inschrijven op een aanbod aan workshops.</p> <p>Het aanbod komt tot stand d.m.v. een analyse van benodigde taalkennis en - vaardigheden en – strategieën.</p> <p>De onderwerpen zijn opleidingsoverstijgend .</p>

	Circuitmodel (kan ook virtueel)	Sandwichmodel	Cafetariamodel
Voordelen	<p>Differentiëren naar inhoud, tijd, en interesse.</p> <p>Dit bevordert de motivatie en je gaat efficiënt om met de studielast van de student.</p> <p>Alleen leren wat je nodig hebt.</p>	<p>Er blijven gezamenlijke groepsmomenten en de docent kan de hele groep nog bereiken en instrueren.</p> <p>De docent houdt het overzicht en de controle.</p>	<p>Workshops kunnen opleidingsoverstijgend worden aangeboden en door meerdere taaldocenten van diverse opleidingen uitgevoerd en ontwikkeld. Efficiënte inzet van tijd en middelen.</p> <p>Zelfstandigheid en zelfverantwoordelijkheid wordt gestimuleerd.</p>
Risico's	<p>Docent verliest het overzicht.</p> <p>Veel registratie, administratie (hoewel computers veel overnemen) .</p> <p>Hoge eisen aan kwaliteit zelfinstruerend materiaal, veel ontwikkelen.</p> <p>Studenten hebben ook groepsmomenten nodig en specifieke aandacht van de docent.</p>		<p>De relatie met de beroeps -context wordt minder sterk.</p> <p>Te weinig sturing voor de studenten.</p> <p>Docenten van de opleiding verliezen het overzicht_</p>

Bespreek in groepjes een of meerdere onderwijsmodellen en noteer trefwoorden.

concepten	geschikt voor niveau? type student?	aanpak/organisatie? materialen?	risicofactoren?	ervaring? “good practises”
<i>Circuitmodel</i>				
<i>Sandwichmodel</i>				
<i>Cafetariamodel</i>				
<i>Ander model</i> 				